

STOF

↳

Urør

Maja var seks år, da hun fangede sin første edderkop. De gjorde det sammen, hun og Far Ole. En af de guldspinder-edderkopper, der er så almindelige i Antillerne, kravlede mellem to palmer rundt i sit net og ned i Majas sylteglas. Det var et lykkeligt øjeblik, som hun så den formfulde edderkop kradse sig frustreret til rette i det løv, hun havde anrettet til den.

Nephila clavipes spinder et unaturligt uopslideligt, gyldent net, som Tainoerne brugte til fuglefangst og småfiskeri, før de selv forsvandt fra jordens overflade og det paradys, der var Jamaica.

Solen strålede med en styrke, der truede med at gøre alt hvad den bragte for dagen og skinnede på usynligt igen. Himlen og havet var cyan og azur. Det tomastede sejlskib var sort og forfaldent i den øde, oplyste bugt. Far Ole var brun og glinsende og stærk og levede og lo og hørte ikke op med at fortælle og rodede hende i håret og aede hende på skulderen og elskede hende højt, mens de pjattede tilbage til båden og hjem for at spise frokost.

Et par af mandskabet vinkede og røg fra dækket. Far Ole fortalte om landet og øen og bugten og var omtrent nået til jødedommens forhold til rastaerne, da hun soppede ud i det slimbløde, krystalhvide, caribiske sand med glasset i hånden og den funklende vandflade funklende under sig.

I Kingston blev hun under dæk, puttet forsvarligt i sin køje, sikker i skibets bug. Prinsesse Edderkop var flyttet med hende op i overlæggekøjen og havde påbegyndt et gyldent fletværk surret fast til terrariets kanter, strålende i sit enkle, fyldestgørende mønster. Der sad hun nu i nettets center ubevægelig som en hemmelighed ingen kender og ventede på de fluer, Maja lod falde ned i hendes lille kongerige. Idet hun betragtede, hvordan den bløde bas fra dækket fik silketrådene til at vibrere i en fast og rolig takt, faldt hun stille i søvn.

Ved daggry fandt hun kahyttens dør forsvarligt låst op igen. Far Ole drillede altid, at det var klabautermanden, der i nattens ly havde lirket døren op, for selvom han forvoldte mange plager for skibets voksne besætning, så elskede han Maja og ville hende fri til at rende rundt og planlægge ulykker for de voksne, inden de stod op om morgenen. Det anede og morede hende, at det var endnu et af fars påhit for at fornøje hende. Hun lod hænderne glide over den ældende dør af bejset fyr, kastede et blik tilbage på Mor Edderkop, der rystede spindet en smule, hang sig med al sin vægt i håndtaget og svang med døren op for en ny dag.

Morgengryet over dækket glimtede ædelmetallisk af Caribisk forår. Himlens lyshvælv tog til i platin over i sølv over i guld, mens det blev fastere, til det blev noget, man næsten kunne røre, ja, faktisk smage, mens platinnets spøgelseshvide, æteriske hårdhed gav efter for guldets tunge og fyldige forme. Ved styrbordsrælingen stod en kvindeskikkelse ubevægelig med ansigtet vendt mod øst. Iklædt en simpel, groft vævet bondekjole med et perlehvidt tørklæde surret op om håret forblev ibenholtfiguren fredfyldt, statueagtig, badet i lys, mens hovedets sindige ansigt drejede sig svagt mod Maja til hilsen.

Greetings, child – Maja opdagede, kvinden anstrengte sig for ikke at forvirre hende med patois, som hun ellers havde forstået at lytte til og holde af i omgangen med den seneste besætning matroser, Far Ole havde hvervet ombord.

Maja forstod det meste. Der var ikke brug for ord.

Tavs gik hun over og lagde hånden ind i den store, sorte kvindes ru og lune næve. Maja betragtede hende kort og nøjagtigt, inden hun igen vendte ansigtet mod solen. Mor Jamaica var som hugget i blød og mørk sten, der stille tog varme til sig fra alt det omkringværende liv og glødede det stille tilbage, silhuetten støbt som alle de relieffer, hun havde set hjemme på Yucatan, Hvor Maja og Far Ole havde fundet hinanden; som han sagde.

Dagen begyndte at give sig til kende. Den smule kulde, luften havde gemt fra mørket, var snart ej mere. *“As it rises, it turns invisible. The sunlight. The world we are left to look upon.”* Smilede den mørke kvinde i skæret fra daggryet.

Maja nikkede. Hun vidste, det var et spørgsmål om mekanik, at man kunne beskrive dette igennem lysbølgenes frekvens, jordens rotation, solens vinkel; hun vidste, det var tallenes og proportionernes magiske verden; hun vidste, at der bag ved disse var bare dette: Lyset.

Den sidste fralandsbrise viftede dufte af paradisisk liflighed iblandet storbyens stænk af råd og snavs forbi skibet og havet. Morgenens brøl begyndte i byen, menneskene lagde an til liv.

Efter lynet buldrer torden. Jeg er Mary. Du er Maja. Vi kender hinanden; nu. Maja smilede opad. Hun holdte allerede meget af den store, kloge kvinde. Der var forståelse mellem dem.

De var på bølgelængde. Maja kluklo og klikkede sit klunkede danske rundt i knolden. Fars og hendes fælles sprog; en hemmelighed han havde bragt med sig fra et fjernt og hvidt folk på nogle kolde, grønne øer engang for længe siden, før hun kom til. Det var et sprog for fortællinger og fortabelser, for klodshanse og kejsere uden tøj på, alt afklædt i en række stønnende vokaler, som når han gang på gang vendte tilbage: til molekyler, atomer, partikler og kvanter, til københavnerfortolkningen og det

værendes uudgrundelige byggesten, til den belejrede mand der for ikke at tage skade af den megen sidden stille græd sig træt.

Lange dage tumlede hun sig ør i det.

Sådan blev alt da til dansk tungetale for Maja, verdenshavens spraglede regnbuer farvet af dybden fra tankernes vemodige mulm, tropernes perlerække af skikkelser, stemmer og sprog omvundne i en hemmelig tunges langmodige mumlen.

På en vibrerende gyldenvarm morgen som denne spillede sanserne hinanden tusinde puds og hun havde, igen, hjemme i tusinde verdener.

"Jeg føler der er noget, jeg skal sige dig." Maja missede med øjnene.

"Der er tid nok" glimtede Mary ad hende "Der er morgenmad; vi spiser."

OM man er opvokset i Paradis, selv da får man aldrig nok af søde frugter. Bugnende af bisakkarider, farverige i et bad af snehvid, syrnet komælk fejrer de solens komme til endnu en dag i evigheden.

...*Amen* messede Mary lattermildt over maden: papaya og mango, meloner, bananer og stjernefrugt.

Maja elskede, når nogen bad bordbøn, mest kvinder. Far Ole havde hun aldrig hørt gøre det.

Mens de spiste og inddrak sydfrugternes sødme, fortalte Mary om folkene inde på øen, oppe på bjerget, hvor hun stammede fra. Maroonerne var den sidste tråd tilbage til de første mennesker, der endnu ikke var blevet revet over af hvide mænd og voldtægt. "Når vi kommer til højlandet, så kig efter stenene. Du kan se mine forfædre hviske tilbage fra ristningerne. Jeg skal vise dig den, der stammer fra troldmanden PoPo, den første til at strande på disse strande. Der er skjulte tegn og minder, hvorend du kigger hen, der er et hemmeligt sprog og en hengemt verden, der venter på at blive opdaget."

...Og hun talte om eviglune nætter med ild under stjernerne inde på øen, hvor havet næsten var lydløst og hvislede sin brusen hen. Hun talte om dyrenes navne, deres kælenavne, kaldenavne, gudenavne, glemte navne og navnene, ingen kendte. Rundt om alle navnene, alle tingene, danser loerne en endeløs rundgang. Man må lære at påkalde sig deres tjenester for at træde med i dansen. Maja kendte nok de små ånder, de var så meget hendes som Marys venner, men med andre navne. Og som Mary stille messede katalogen af stedlige ånder kunne de høre det rumstere forneden, som en af sollysets velkendte gæster selv vendte tilbage til dagen.

Strunk og behåret, usøvnig og halvnøgen steg Far Ole op på dæk. Han havde igen læst daggryet væk.

Med et "*Introibo ad altare dei*" var han i gang igen og kyssede dem begge varmt godmorgen.

"I har mødt hinanden" glimtede han videre.

Han og Mary pressede læberne sammen, set udefra var det et underligt syn. Deres hud var forskellige sorter ædeltræ, Majas bronze var midt imellem. Hun kunne ikke finde ud af, om hun lignede nogen af dem. Nok ikke. Far Oles hud var sin egen, regnbueagtig, spejlet af solen. Den emmede af salt og sved og eventyr.

"Kastet ind i verden i en krop, der har tjent mig godt, står jeg nu igen her under sol mellem kvinder og palmer i altid fremmede lande og længes efter noget at gribe om derude, lidt længere derude. Verden er et overflødhorn af begivenheder, der savner mig. Ingen kender dagen, før solen går ned."

"Du er fuld af det!" grinede Maja.

"Af hvaffor noget?" skoggerlo han tilbage.

"Har du set til frøken 8-ben i dag?" Han løftede hende op og tegnede med deres kroppe en kærlig cirkel i luften.

"Ikke siden jeg vågnede. Hun var stille i spindet."

"Hent hende herop og vis os hende." Han satte hende livligt ned, "Pas på ikke at lade klabausermanden få dig på vejen!" gav hende et kærligt puf i ryggen.

"Smukt barn." glimtede Mary ad Ole og klemte ham, mens Maja var væk.

"Det smukkeste." sukkede han stille til svar.

Let vaklende under terrariets vægt vendte Maja tilbage til dækket med favnen fuld. Den store guldspinderhun var krøbet i ly i et hjørne af glaskassen og krympede sig nu under den klare dag. Maja løftede med møjse kassen op på det interimistiske morgenbord og lod de voksne bese den indfangede spindler i hendes tilspundne celle.

"Der er en anden. De er to." næsten hviskede Mary.

"Næ, mindsandten! Det er der også!" Ole skiftede næsten ubevidst mellem dansk og engelsk. Betydning er betydning, ordene er underordnede.

"Kom og se, Maja!" Han vinkede hende ud af den pirouette, hun havde givet sig til at balletere ved siden af.

Rigtigt, ganske rigtigt, gemte der sig på bagpartiet af den langt større hun en lille, undseelig edderkop, kobberrød og med små, sorte knibtænder.

"Det er en han, er det." Ole slog sig på låret af benovelse "Hun skal være mor, skal hun sikkert. Vi skal være edderkoppeforældre, Maja!" Ord og grin flød sammen i et muntert udbrud. "Han går en grim skæbne i møde, du!"

Maja så undrende på ham. "De spiser dem, gør de, Maja. Hun spiser ham, når de har parret sig. Sådan er de, edderkopperne. Med mennesker er det lidt mere indviklet. *Or maybe not.*" Han lånte Mary et skælmsk øjekast.

"Det kan hun da ikke bare!" Maja rullede med øjnene og stampede i jorden "vi må redde ham!"

"Lad livet gå sin gang, Maja. Det er det bedst tjent med. *Thou know'st 'tis common, all that lives must die, passing through nature to eternity.*" Hun var for længst holdt op med at skændes med ham, når citaterne begyndte at flyve. "Med de kanoniske skrifter er det frugtesløst at mundhugges..." brummede han ofte, tit for sig selv. "I en vis forstand spiste Dronning Gertrud jo også Hamlet; dem begge to;

faderen først, sønnen til sidst." Den melankolske prins af Helsingør slot indtog en særligt plads i far Oles hjerte, hun var ofte faldet i søvn til de messende recitationer af en af enetalerne. *'Alas, poor Yorick! I knew him Horatio, a fellow of infinite jest, of most excellent fancy...'* var efterhånden nok til at lulle hende til drømmeland.

"Måske; måske er det sådan, at det er evigheden, der går gennem naturen?" læspede Maja eftertænksomt efter et øjeblik stilhed.

"*Do you see the child is gifted?*" skinnede Ole stolt. Mary bare nikkede sit ædelmodige, oldvise hoved til svar.

"Vi skal have skaffet noget føde til hende, Maja; nu hun er frugtbar."

"Hvad spiser sådan en, far?"

"Myg, fluer, græshopper. Nogle af de indfødte hævder de har set dem spise finker, endda slanger! Vi fanger et par kakkerlakker til hende, det må kunne gøre det."

Maja klappede begejstret i hænderne "*La cucaracha, la cucaracha, ya no puede...*"

"Eller også finder vi dig en tarantel som sovedyr, hvis du ikke kan opføre dig ordentligt!" storgrinede Ole og kildede hende, så hun hvinede af fryd. Det var endnu en smuk morgen at være menneske.

••

Matroserne ankom kort før, at Ole, Mary og hun selv sejlede i land. Far Ole blev en anden; kortfattet, ordknap, brølende kommandoer på assorterede fremmedsprog, glammende gloser i kreolske klæder, og af og til troede Maja, at han pludselig skulle gro pels og hugtænder og forvandle sig til en af de Vølsungesagaens hævnende varulve, som han så ofte vendte tilbage til ved nattetide. "Der var mænd, Maja, der var vilje!"

"Far blidt, far!" prøvede hun at smile ham ned, men han talte bare om 'barmhjertig fortræd' og andre af hans titusinde principper. Nogle gange lykkedes det, i dag gjorde det ikke. "Øvelsen far, det siger du jo selv, er at være og lære. Rolid, Ole, vær og lær." Der var ikke noget at gøre, ikke i dag. Hans brystkasse, svulmede som en bælg, mens han skældede og smældede, fægtede og pegede af de slørøjede indfødte. "*But, boss...*" begyndte en af dem.

"Skal du være fræk!" Hørte hun ham skrigende retorisk og på dansk, da hun følte Marys hånd på sin skulder. "Kom." Glimtede hun og førte Maja med sig ved hånden. "Mænd har deres egne, hårde fornøjelser sammen. Uden dem ville de gå i opløsning. Men de stivner, hvis man ikke rører ved dem. De kramper sammen, henfalder og ruster." Maja kiggede undersøgende op "Især de hvide mænd, der gemmer på kulden i knoglerne. "Hun skælvede nærmest lidt "De render verden rundt og sætter ild til alting og forventer, at det enten forvandler sig eller fordamper. Og de får altid ret. Far Ole er en hvid

mand." Maja lignede et spørgsmålstegn. "Du kender ikke alt det onde blod, der flyder på disse øer? Søde barn, søde barn!"

De var tilbage ved terrariet og morgenbordet. Spindet i tanken glimtede gyldent af solens genskin.

"For få generationer siden levede der andre mennesker på disse øer, glemte mennesker. De lignede mere dig, end nogle af dem du ser her; men med mindre næser, tror jeg." Mary lo ad hende, mens hun lod fingrene køre ned af Majas retvinklede næseryg. De var gyldenbrune og glade, levede af, hvad jorden, himlen og havet gav dem. Gik nøgne omkring som dyrene, men tog vare på deres hjem og hinanden, som kun mennesker kan."

"Hvad skete der med dem?"

"Hvide mænd fra vest på skibe."

"Dør man af dem?"

"De smitter. De var syge i kroppen og de var syge i sjælen. De fleste døde af kroppen, resten sled de fra hinanden med deres onde sjæle."

Maja gøs.

"Så begyndte skibene at komme med sorte mænd. De hvide mænd var ovenpå, de sorte mænd var lænket under dæk."

"Hvorfor var de sorte mænd lænkede?"

"De hvide mænd var bange for dem. Det bliver man for mennesker man gør fortræd, men ikke kan tage livet af. De skulle bruge dem til noget."

"Hvad?"

"Sukker til kager og spiritus, tobak til at slå tiden ihjel med, bomuld til at svøbe sig ind i."

"Hvorfor var det så vigtigt?"

"Har du været i de kolde lande?"

Maja virrede med hovedet. Det havde hun ikke.

"Der er frygteligt, hører jeg. Det meste af tiden sidder de indenfor og hader; stadigvæk; det var værre dengang, lidt."

"Kommer de stadig, skibene?"

"Nej, ikke med mænd. Nu drømmer folk om, at der skal komme et skib og tage dem med den anden vej igen. Det er derfor, de er her." Mary nikkede over mod matroserne, de var kommet i sving, mens Ole, der havde tændt en cigar og var faldet en smule til ro, stadig brummede kommandoer med sin bydende bas. "De drømmer om, at den store mand skal føre dem væk. Manden med cigaren."

"Gør han det?" Maja så nærmest skuffet ud.

"Nej, men derfor er han en stor mand alligevel. Og mægtig, glem ikke det."

Mary kiggede op og så Ole bevæge sig i deres retning.

"Hvem skulle så blive her og dyrke hans tobak? Ser du, de døde brune lærte den hvide mand at ryge, inden han tog dem ad dage. De gav ham en måde at tilintetgøre sig selv gennem hans bundløse begær. - Som om han have brug for flere!" storgrinede Mary op i Oles ansigt.

"Hvad taler I to om?"

"White men, darling; white men."

•••

"Da guderne slog urkæmpen ihjel i tidernes morgen, tog de først de ædleste dele og skabte Caribien, resten af verden måtte nøjes med, hvad der var tilbage, efter de havde givet den et glimt af paradys." De var på vej i land. Ole sad ved årerne.

"Vi bliver ved med at lede efter paradys, Maja. Mary kender en have."

"En have?" pigen rynkede på næsen

"om natten besøger en anden mand haven end han, der passer den om dagen. De to mænd er fjender og vil hinanden til livs gennem planternes vilje. I lyset går Gartneren og luger sine bed for ukrudt, om natten luller Drømmefangeren omkring og sår kaos' nye spirer. Usynligt for øjet kæmper deres afgrøder en kamp for liv og død, for blomstring og visnen bort. Vi almindelige dødelige ser haven i glimt af stillestående lykke, der ikke har noget med virkeligheden, ikke noget med tiden at gøre. I tropernes årstidsløse evigsommer, er det kun i natten, det dunkle vender hjem til lyset for at elske." manede Mary sindigt.

Ombord på skibet, med på deres rejser, altid som en fast del af togtet hørte en lun svimmelhed, som vikledede alting ind i sol og ord. Det blændede at se for langt væk, så blikket og tanken måtte blive tætte til kroppen. Hun forstod dårligt, hvad det drejede sig om. Maja missede med øjnene af de andre skygger i båden. Hvor var de henne?

"Hvis gartneren fjerner alle Drømmefangerens planter – hvorfor bliver han så ved med at plante dem?"

"Der slipper altid noget igennem, søde barn. Der findes ingen balance, uden tingene går galt."

"Ho!" skrømtede Ole.

"He!" Lo Maja, nærmest på refleks.

"Så de fortsætter sådan? Med at gøre livet svært for hinanden?"

"De leger, Maja. Alle gode lege bliver ved." grinede Ole.

"Alt bliver ved. Det er små øjne, der ser Død i Livet. Tingene boltrer sig med hinanden, bytter plads, skifter kostumer. Verden er en og den samme." Der var noget uigennemtrængeligt over Marys ibenholtsmaske.

"Men hvis jeg ikke er der til at se den..." Maja tøvede under vægten af en umulig tankerække.

"Jeg underholder hende med zen-koan! Du ved: Hvis et træ falder i skoven, og ingen hører det... Bare vent til vi når til samkhya, hvor hele skabelsesakten er den faste bevidsthed, der penetrerer urmæssens omformelige afgrund..."

"For megen viden kan være farlig." brød Mary ham afmålt stenet af.

"Viden er magt" bed Ole tilbage.

"...Hvem er der så?" Majas øjne blev store og fortabte sig i hvidheden. Der blev stille i båden. Lyden af landskabet tog over, havnens skalaer af industrilarm tog langsomt til, som de nærmede sig land.

Far Ole sukkede og så ud i horisonten: "Det er rigtigt, at hjertets visdom ligger hinsides tanken i den ubevægeligt frydefulde samværen med altet. Men mit hjerte lod sig drages altid mod ordenes og tingenes verden, forfaldt til horisonter og endeløse skæringspunkter. Her er vi nu, Maja, to hjemløse med vand under fødderne uden anden retning end: UD! Bestandigt på vej hen og rundt leder vi efter vores næste pause i solen, endnu en scene at indtage med sansernes kærtegn og ordenes taknemmelighed."

Når han blev sådan, var hun ikke sikker på, om han var vred, ked af det; måske noget tredje, hun ikke begreb, som der måske ikke fandtes navn for. Alt for ofte var menneskenes sprog for upræcist og maledede verden over i klatter. Som alle de ting, de kaldte hvide, der ikke var det, eller når de mente at kunne kalde noget 'sort'. Enhver ved, at sand sort er usynlig. Maja betragtede solens hvide bølger slå over Marys hudoverflade uden de skyllede en dråbe af dens farve med sig. Hvordan kunne nogen kalde den sort? Mæt var den, mæt af den livskraft dens dage var badede i. Hvor fandt man en sådan ro og fylde, hvis ikke blandt de mætte og glade? Maja strakte armen ud for at finde Marys hånd og fandt den klar til at tage imod.

.....

Verðandi

Jeg er seks. Jeg ligger mellem mors ben; med hovedet på hendes mave. Bag ørerne kan jeg høre lyden af hun lever: Fordøjelsen bobler, hjertet banker, blodet strømmer. På min mave hviler nulrepuden, som har fået navn af, hvad jeg gør med den. Jeg har nulret, æltet og masseret puden, så betrækket er helt slidt til i vante folder, helt slidt ned. Udenfor buldrer det skandinaviske vintermørke. Indenfor er der hygge. Mor Gudrun læser højt. Hendes stemme runger hele vejen gennem hendes krop og op i gennem mig. Varmen fra mors mave, ilden i brændeovnen gør mig søvnig, jeg kan mærke pulsen dunke i mine røde ører, en let kløe under øjenlågene. Der strømmer en række selvlysende billeder ud af bogen og stemmen. Disse novemberaftener klinger for altid af Snorres Edda og gudernes genvordigheder. Der er Mimers afhuggede hoved ved brønden under Yggdrasil. Der er Frigg, som kræver ed af stenene, jorden, træerne, sygdommene, dyrene, fugle, gifte og slanger, alt hvad der er og findes og gjordes af urjætten Ymers krop den dag i tidernes morgen. Der er Balder i Hel og hamsskifteren Loke som kællingen Tøkk, der ikke vil græde med resten af verden. Der er dværgene ved essen over gudernes våben. Der er Mor Gudruns trygge stemme, som blander drømme ind i mørket...

...Og hun laver maden ved træovnen, som hun kalder arnen, og der dufter af kartofler, rødbeder, jord og persille, og dér ser jeg hendes skikkelse rammet ind af drømmefangernes fletværk med dens gyldent- og gråstænkede hår vuggende over gryden, mens øjnene glider i forbi skæret af hendes strålekrans, og jeg vender tilbage til søvnens mørke.

Jeg er 12. Jeg gennemlever et migræneanfald. Smerter i puls og lilla glimt af ødelæggelser runger i minelandskabet af mit uundgåelige indre. I de sorte pauser mellem hjerteslagene føles den klingrende raslen af mindre djævles tørre latter. Jeg stønner, de ler. Jeg vrider mig, de godter sig. Hun lægger kolde omslag på min pande; hun hvisker beroligende kærligheder; hun holder mit hår, mens jeg brækker mig af lidelse. Kroppen er viljeløs, regeret af blod. Hjælpeløse bønner om ophør overdøver tindingernes banken. Ingen systemer er sikre, alt flyder over af dunkende ubehag. Jeg bliver knebet og stukket af tænger, treforke, tentakler. Jeg drukner indefra. Jeg koger over og bliver til ingenting og aske. Et eller andet sted i det hede mørke kan jeg høre lyden af tænders knasen, lyden af et skelet, der maler sig selv til grus. Ord, der bliver talt mellem klapren og klage, ord, som jeg ikke forstår. Hvorfor er vi til, mor? Hvor kommer av-sindet fra? Min hud er en ætsende film, der strømmer over og driver væk

stykke for stykke, jeg er mere nøgen end nøgen. Et sted i det fjerne lyder svar, lyder trøst, og jeg kender hendes stemme; den udkæmper et slag med helvedesskarerne i mit hoved, den vikler dem én for én ind i omsorgsfulde ord. Den spinder ud af barndommens lykkeland de fine fortællinger og messer ro over mit sygeleje. Omkring mig er mors dunede blødhed, omkring hende duften af havens blomster. Afguderne får deres Ragnarok og hinsides prøvelserne bliver alting til ild. Der er en særlig fred i at brænde op...

Jeg husker at opdage stoffer, mere end jeg husker at tage dem, mere end jeg husker, hvordan det var at kende dem, husker jeg de første møder, de første forelskelser og forførelser, de allerførste forviklinger. Når jeg følger erindringens tråde frem og tilbage og rundt omkring i tankernes spindelvæv, glemmer jeg, hvor jeg begyndte, dog fra tid til anden kommer erindringer mig glimtvis i hu. Til mig kommer følelser snarere end billeder, særlige kløer fra gamle ar er blevet til usynlige vaner. Slidmønstre fra erfaringer, der i for høj grad ligner fortrydelser; som ringen i bordet i cellen på Sønderborg Slot, Christian To-tal sled til i sine års vankundighed, mens han som enhver anden mislykket tyran led under rædslerne af sin bloddryppende impotens. Her sidder jeg selv og græder sorte tårer af form ned på papiret for at fange i evigheden et lille genskær af det tabte. Udenfor er det koldt, indenfor er det tilrøget. Jeg vandrer ad lange gange for at finde tilbage til labyrintens begyndelse. Hvad var det, der fangede mig den nat i novembermørket i Knebel, hvor jeg for første gang røg mig skæv i den molbopot, Lille Lasse havde fremskaffet fra Gamle Gunnar; i det vindstille hjørne i Lasses mors hønsehus, mens vi vogtede på lyde fra udstødninger og motorer, bildøre der smækkede og trin i gruset, lyden af en voksen, der vendte hjem og fandt sit hus i uorden og fangede os alt for unge i at stille vores lyster og følge en forbudt nysgerrighed? Jeg spørger mig selv. Ingen kom den aften, foruden en hemmelig gæst, der aldrig siden forlod mig, som bisidder mig nu og orkestrerer over ordene. Lasse havde røget før, jeg havde ikke. Anden gang han rækker mig jointen, ser jeg hans tænder glimte i mørket, hører ham skraldgrine. Min mund er væmmeligt tør. Den smager af græs, galde og gran. Jeg husker ikke, hvor længe der går, husker kun jeg begynder at tale i tungen. Lasse ler, og jeg udtaler ordene fra et sprog, som ingen forstår. Lidt senere brækker jeg mig i et skovbryn. Jeg er svimmel og glad og ren og forladt. Jeg ved ikke, hvor Lasse er. Jeg er under månen; et eller andet sted nær Knebel vig, hvor mor og jeg tit har samlet blåmuslinger, et eller andet sted i skyggen af de bløde bakker Mols bjerge på en halvø på en halvø på en halvø på en meget stor halvø, man vist mest af politiske grunde har valgt at kalde et kontinent. Ingen ved, hvor Europa begynder. Et sted under en kold, klatøjet, klarsynet nordeuropæisk nattehimmel som den, hvorpå gamle Tycho så den supernova, der fik ham til et opmåle himlene, står også jeg fortabt under stjerneskeret og betragter mine tanker forsvinde ad endeløse passager op i himmelvælvings vrimmel, hvorfra de aldrig mere skal vende tilbage.

Jeg er 15 år gammel. Det er februar. Jeg arbejder på en pølsefabrik. Alle går rundt med lort indeni. Mine tanker hænger ikke sammen længere. Ufrivillige billeddannelser kører forbi i takt med samlebåndet. Idiotten på en trone af afføring. Det er umuligt at slagte et svin uden at punktere tarmene. En høj mand arbejder ved siden af mig. Høje mænd ser ned på verden. Man kan ikke slå et ord af ham. Folk, jeg ikke kan tale med, de siger mig ikke så meget. Luften er fuld af lort. Jeg er omgivet af aber, som lever af at fylde slagtesvin på slagtesvin. Hvordan ser der ud i hovedet på et svin? I hovedet på en abe? Hvad er forskellen på at tænke og på at tænke og tale? Aber i en verden af metal, af nikkel og krom og jern og aluminium, af plastik ligeledes hentet op fra jordens underliv og kulegrave – brændt forkrøblet, fast, forfrossent af varmen fra det olie, det er gjort af. Grimme bygninger bygget grimt af grimme mennesker til grimme mennesker, der opdrætter svin og slagter svin, så de kan leve og opdrætte svin og slagte svin og så videre, til hele verden er smurt ind i det lort; som alle lever for at producere. Snuden i jorden og røven mod himlen, sådan er menneskene, de svin.

Af alle drifter har den, der hører kønnet til, forlenet mig de største nydelser. Har man først kærtregnet, befølt, tumlet med og trængt ind i en 19-årig elverpigens formfuldendte velsignelse, er det svært at forlige sig med det formløse kød, kvindekønnen lægger sig til over alderen. Hun udsender gennem sin ferskenbløde hud parfumer af hormoner og hunger, idet jeg inddrikker hendes perleblanke øjne og hofters løfte om en evig, løgnagtig sommer.

I den forbindelse mødte jeg Mille. Hun var teenager lidt endnu og det yppigste, lille, blonde timeglas, skæbnen endnu havde væltet ind i mit liv. Jeg var 27, mørk, bleg og vred og sled i dagene med mit speciale, som jeg ikke turde lade nogen læse i – *MOSAIC MISERY – 20th Century Dystopism from Zamyatin to Foster Wallace in a Media-ecological Perspective*. Et eller andet sted omkring Phillip K. Dick havde projektet ligesom forvandlet sig til noget forpulet, fastlåst lort. Det kan jo for helvede være et fedt, om man er skideklog, når alle tror man er sindssyg. Således befandt jeg mig over for Thorfinn en gudsforladt onsdag på RisRas i Mejlgade i Lorteårhus, mens jeg hældte eder og edder og forbandelser ned over modernismen og min nordatlantiske ven, der heldigvis ejede sit folkeslags forstenede tålmodighed og alt for gerne deltog i at ryge sig kvalm og drikke sig olm. Hele misæren havde krystalliseret sig omkring den evangeliske dobbeltinkarnation i Dicks *Divine Invasion*, da jeg følte en hånd på min skulder.

”Ser du, her har vi igen forestillingen om, at kosmos er en bog! Alt, hvad der er og var og bliver, er nedfældet i Torahen – Guds vilje er ikke blot indfanget i en bog, den er selve bogen. Modernisterne gør, hvad romantikerne drømte om, men aldrig kunne: De genskriver verden i Guds sprog, de ser ham i kortene! *Finnegans Wake* er, hvad koranen altid burde have været – uendeligheden i et manuskript. På den anden side står dystopikerne og spjætter over den lige linjes rædsel. Zamyatin forestiller sig

nærmest verden, eller hvad der er tilbage af den, som et dukkehus af funktioner. Og det er der, jeg ikke bare kan anbringe *Infinite Jest* – den er et diadem lavet af skrald, jeg...”

En perfekt skabning ud af evighedens harmonier taler ord i mod mig.

”Undskyld, jeg undrer mig bare over, hvad der har gjort dig så ude af den?”

Det er pludseligt svært at huske.

”Læser du bøger?” knurrer jeg så.

”Ja!” Hun griner ”Gør det dig så vred?”

Det gør det egentlig, men hun står der så hellig og heldig og henrivende, at jeg ikke, ikke engang, kan bebrejde hende, hun ikke er dum. Jeg bliver næsten øm om hjertet. Det var et af de tåbeligt tilfældige øjeblikke, hvor andre mennesker griber ind i ens liv og bliver en del af det. I sådanne stunder mener almindelige mennesker at møde magi. Der findes ingen trolddom, kun tanker, ting og bevægelser. Tanke og bevægelse kaldes for ord. Bevægelsen og tingen for handling. Ting og tanke går tur i kunsten. Kunst, ord og handling er tre forældreløse børn faret vild i verden uden rettesnor.

”Nej. Det er fedt.” sukker jeg ”Folk er bare fucking dumme, og jeg er endnu dummere”

”Så det...?” Hun kigger mistroisk og muntert på mig.

”Jeg prøver at få det her projekt jeg har til at hænge sammen. Der er så meget, jeg ikke kan forstå, og det af det, jeg forstår, er alligevel uforståeligt for andre.”

Hun sætter sig og kigger på mig. Jeg taler videre på den der målløse, akademiske måde.

”Der er ikke nogen løsninger i de store dystopier. De bygger systemer af tvang, de piller dem ned igen, de kan alligevel ikke væltes, og budskabet er typisk et eller andet sentimentalt-banalt pis om at bevare håbet og skønheden og menneskeligheden, og alt det lort, som jo allerede var forsvundet fra verden, før de store systemer af tvang og kontrol og frygt omsluttede kloden i det 20.århundrede. Der er ikke nogen udvej. At lide eller ikke lide. Det er spørgsmålet.”

Thorfinn brummer. Han har en afsmag for danske ordspil.

”Husk at trække vejret” siger hun og lægger hånden på min arm.

”Jeg ved, hvem du er, jeg har truffet dig 10.000 gange, jeg har kendt din sjæl i evigheden, jeg har gang på gang ladet den æde mig og spyttede mig fordøjet ud. Det allerværste, det jeg hader mig selv for, det er, at jeg ikke kan lade være med at elske dig.” I kontakten med kvinder plager tankerne mig mere end sædvanligt. Der er en støj i alt, hvad jeg siger og gør. Mit hjerte og mine øjne har altid et spil med verden, som mit mundtøj aldrig er med på. Noget kigger gennem mig på noget gennem hende og forstår det, som situationen aldrig indfanger. Mille smiler til og lukker mig ind.

Noget bløder, noget græder i mit hus. Noget vil ikke tie stille. Noget larmer og tager opvasken, når jeg prøver på at sove. Noget har et symbiotisk forhold til sin smartphone og taler ofte højt og længe med andre, der ikke er der. Er der et cafeteria i evigheden et sted, hvor alle verdens telefonister

legemsløse sidder og taler hen over hinanden? Noget kan ikke slippe fremtiden. Noget har brug for en plan. Noget bygger rede af sine bekymringer, til de bliver til steder man kan lægge æg og ruge og brække sig i munden på sit afkom. Noget spinder gøremål og strikker sokker: Noget venter på nogen, som kan pakkes ind og holdes varm. Natten er en seng med to menneskers sved under en dyne.

Jeg er tre. Jeg står i lunkent vand til over knæene. Jeg er drivvåd og nøgen og rynket. Mor Gudrun driller mig med brusehovedet: "Telefon til navlen! Telefon til ørerne! Telefon til numsen! Telefon til tissemand!" Jeg hviner og griner og krymper mig under de varme stråler. Vi har det sjovt, mor Gudrun og mig. Det bedste jeg ved, det allerbedste ved badet, er når bundproppen trækkes fra og malstrømmen dukker op. De dyrebare øjeblikke, hvor den danner det vægtløse, vandløse, åndeløse hulrum mellem det forsvindende vandlag; kampen for at fange suget nedad med en af kroppens yderligheder; talløse drømme om, hvad der gemmer sig på bunden af hullet. Det forsvinder. Jeg står tilbage i em og damp, mens Mor tørrer mig af og kalder mig sin lille rosin.

Der var en tidspunkt, hvor jeg var en del af noget. Der var en tid, før jeg ene havnede her. Tomrummet i mit liv har kvindelige kurver. Dødens gab har pubeshår. Fremmedordet er 'mastikeret': Jeg er kværnet mellem kæber, gennemsavlet, mine aktive stoffer tygget af mig og absorberet gennem slimhinder, kasseret, spyttet ud, fortæret; mine rester overladt til nattens ulve. Mit sind er en flade af ren sort, mine tanker hvide lyn af smerte, der farer forbi. Hvordan havnede jeg her? Hvor er her og hvem er jeg? Jeg kan mærke, at der er noget godt, der vil have fat i mig. Lidelse er vækstmedium. Jeg steg ned i helvede for at hente Mille hjem fra de døde. Hun var blevet bidt af den slange som snigende snogede sig efter mig gennem livet. Alligevel standsede jeg op og glanede tilbage med tryllebunden afsky på det landskab af ødelæggelse min tilværelse udspandt sig i.

Mor har nøkker og mange af dem. Jeg er højere end hende, nu. Som hun sidder derovre virker hun næsten krumbøjet af ælde. Det er ikke mig, der bliver større, men hende der bliver mindre desto mere hun fodrer mig. "En flot ung mand..." siger hun og niver mig. "Av." siger jeg og griner krampagtigt. "...Du er blevet så stor, Aske, jeg kan snart ikke huske dig som lille." smiler hun sit sagtmødige porcelænssmil "Det kan jeg." mimrer jeg og skifter emne. Jeg stener igen i dag, brænder altid, *semper ardens*, altid skæv, det er der ligesom sørget for. Sårede mennesker gør sårende ting, der er så meget menneske i mor og mig, sammen og hver for sig, det gør ondt. De antikke spændinger i min lænd er sat ind igen. Der står blomster og bløder i alle vindueskarmene. De dækker overfladerne med visne blade og en tynd film af farvet støv. "Karma er det, der går ind fra venstre hånd og kommer ud af den højre. Den evige indviklen i gøren." Mor Gudrun er fan af personlig udvikling. Herhjemme ryger vi sammen. Dobbelttheden i at trække vejret dybt og opmærksomt, mens vi slår os selv ihjel, den lever vi i. Hun

lærte mig at rulle smøger, gjorde hun, mor. For det meste ryger vi vores tjald hver for sig. Den mangearmede Kali vibrerer lidt med sollyset i ryggen blandt de hendøende planter. Der er noget uforligneligt trist over at opleve verden blive gammel. Vi ved begge to, jeg aldrig får børn. Noget er gået tabt, noget faldt aldrig rigtigt på plads. Jeg udspørger hende igen, om dagene før mig; forsøger at få hende til at fortælle noget nyt. Jeg kender hende for godt til, at hun kan forstå mig. Det er endnu en af disse eftermiddage, hvor hun er grebet af et nostalgisk lune. Vi er tilbage i kollektivet Midgaard med Signe og Gunnar og Harald og Hildeborg og Ida og Erik og Inge og Ole og, selvfølgelig, mor Gudrun selv. Det er Vanablot, høsten er i hus og en eller anden sagesløs gedebuk skal i Frej og Frejas navne have halsen skåret over i dagens og festens anledning, så kollektivisternes kan holde jævndøgnet helligt og gå mørket i møde med større sindsro. Beboerne er nøgne og har brygget sejd på de sidste af sidste års spidse nøgenhatte, som de istænker gedeblood og drikker på rundgang. Det ritualmyrdede klovdyr parteres og tappes for blod, som de i flok påsmører hinanden; køddet spiddes og ristes over en sagte ild. "Det er der ikke noget unaturligt i!" indføjer hun altid på et tidspunkt i beretningen. Og mens alt dette foregår messer Ole Gode fra Vølvens Spådom og åbenbart foreskriver den hjemmestrikkede liturgi, at den skal udsiges på oldnordisk, og jeg forestiller mig i mørkets anledning, at vi er i passagen, hvor verden går under, og det har lydt omtrent sådan med stevverset og det hele...

Geyr Garmr mjøk	Sér hon upp koma
fyr Gnipahelli,	öðru sinni
fęstr mun slitna,	jörð ór ægi
ęn freki rinna,	iðjagręna —;
fjölð vęitk fręða,	falla forsar,
framm sék lęgra	flýgr ęrn yfir,
of ragna røk,	sás á fjalli
ręmm sigtíva.	fiska vęiðir.

...Og det eneste, jeg ikke kan lade være at tænke på, er den germanske urgud Tyr's handlingsløse højre hånd, der længe før verdens undergang var forsvundet bort i Fenrisulvens gab i gudernes heldige forsøg på at lænke denne i kæder gjort af oxymoronernes stof og som nu må se sig henvist til at udfylde en perifer rolle i også dette så endeligt afgørende handlingsforløb.

Hvorom alting er: Disse offerorgier var et afgørende omdrejningspunkt i mors ungdom, som hun siden har været sen til at glemme. Nærmere har de undergået en stadigt stigende stilisering under erindringens og genfortællingens skær, er blevet et blottet, blodglinsende minde om helligdom: Vanablot. Vanerne var frugtbarhedsguder, de hørte jorden og havet til. Det er ikke, fordi Eddaen har så meget at sige om deres ophav. Der var krig mellem guders slægter, Mimer blev et hoved kortere og

endte ved brønden under Yggdrasil, hvor Odin drak sig visdom til i bytte for sit højre øje. Gidsler blev udvekslet og således endte Njord og dennes dyadiske afkom Frej og Freja blandt digter- og krigerguder i Asgård. Der er unægteligt noget mere incestuøst over vanerne end over guder og kongeslægter i almindelighed. Navnene alene gør det svært at vride de to hulde søskende fra hinanden. Som om vi skal lære, at naturens inderste væsen er blodskam. Der er visse detaljer, Gudrun aldrig dykker ned i. Det er ikke vanskeligt at tænke sig til resten: Vanablot udartede sig til et ordløst vrinskende orgie af mesolithisk tilsnit. På den måde levede livet i Midgaard fint op til fordommene om 70'ernes kollektivism; et sted med tjald og gruppekald og nye livsformer, der på deres vis var ældgamle og vel i sidste ende viste sig ikke at kunne modstå tidens tand. Hvordan det hele faldt sammen er lidt mere uklart for mig. Der er ting, der forbliver usagte mellem mor og mig.

København er en by fuld af hjemløse lyde, et landskab, hvor menneskenes stemmer rejser i højden fremfor i bredden. Blandt resterne af det danske kongerige er det det eneste sted, hvor historien er tung nok til at fortætte sig til tristesse. I resten af landet er det vejret, der gør det: driver os i kulkælderer og til øllet. Byen er en kæmpe automat med instruktioner på danglish. Alle steder koster penge, men der er god wifi-dækning og altid en eller anden idiot med et skæg og et båthorn, der ikke vil holde kæft, som du kan drikke dig fuld til. Du kan købe god coke over wickr, og der er stadig masser af hæveautomater tilbage på hjørnerne af indre by.

Man kunne ikke sige, at Lasse havde klaret sig videre godt, siden vi sidst så hinanden. Hans bekymring denne weekend gik på en person ved navn Jeff, der skyldte Lasse 3700,- kr. i pokergevinster, som Lasse igen skulle bruge til at afdrage de fem gram "kokain", han havde klodset hos en anden person, Hosein, i sidste uge under forventning om Jeffs snarlige betaling af dennes æresgæld. Mellem linjerne synes det klart, at denne Jeff var en mildest talt upålidelig karakter, og at Lasse alligevel allerede havde begået et fejltrin ved at indlade sig på hasard om usynlige penge. Nu til aften befandt Lasse sig således svajende over sin telefon med den frie hånd på en koldsvedig pande, mens han forbandende Jeff, den latterlige, forpulede, lorteløgnerludomanluder, langt væk. Lasse synes at overveje, om han skulle blive ved med at indtale trusler på Jeffs telefonsvarer eller ringe til Hosein og bede om udsættelse og på den måde miste en af sine sidste forhåndenværende muligheder for at klodse coke. Det gik ikke så godt. Ikke for Lasse. Han var ikke typen, der overvejede, at et menneske fra Ishøj, der i værgeløs alder havde lidt det uudslettelige overgreb at blive døbt Jeff Jensen Hansen, formentligt havde tilstrækkeligt med problemer i hverdagen til at have glemt/afskrevet en mindre spillegæld indstiftet i en brandert på en uhellig onsdag et sted i Sydhavnen; samt at han selv næppe ville få de indbildte penge at se eller være i stand til at skaffe mere "kokain" i aften.

"Tror du ikke, du skulle prøve at tænke på noget andet, Lasse, mand?" forsøgte jeg, mens jeg med spyt forseglede limen på endnu en hash-joint og satte ild til den. "Du når alligevel ingen steder med det der." Det gjorde ondt på ham, det var til at se; men det er der jo så meget, der gør.